

УДК 685.345.017

НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЗАХИСНОГО ВЗУТТЯ ДЛЯ ПОЖЕЖНО-РЯТУВАЛЬНИХ ПІДРОЗДІЛІВ

Студ. Д.Є. Охріменко, гр. БДі1-17
Науковий керівник доц. В.В. Скідан
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета дослідження – аналіз нормативного забезпечення якості захисного взуття для пожежно-рятувальних підрозділів.

Завдання дослідження – провести аналітичний огляд інформації щодо нормативних документів з якості захисного взуття для пожежно-рятувальних підрозділів.

Об'єкт дослідження та предмет дослідження. Об'єкт дослідження – підвищення якості захисного взуття для пожежно-рятувальних підрозділів, впроваджуючи міжнародні стандарти ISO. Предмет дослідження – нормативне забезпечення якості захисного взуття для пожежно-рятувальних підрозділів.

Методи та засоби дослідження. Використовуються загальнонаукові емпірико-теоретичні методи аналізу і синтезу, індукції і дедукції, теоретичний метод опису.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Проведено аналітичний огляд інформаційних джерел нормативного забезпечення якості захисного взуття. Впровадження міжнародних стандартів, розроблених International Organization for Standardization (ISO) в Україні сприятиме мінімізації ризиків травматизму і професійних захворювань пожежно-рятувальних підрозділів.

Результати дослідження. Рівень травматизму і професійних захворювань в Україні суттєво перевищує аналогічні показники для країн, які входять до складу Європейського Союзу. Тому відповідно до положень, які містить Умова про асоціацію з Європейським Союзом, для мінімізації ризиків травматизму і професійних захворювань в Україні передбачено впровадження міжнародних стандартів, розроблених International Organization for Standardization (ISO). Рекомендовані до впровадження Міжнародні стандарти будують систему управління якістю з чотирьох етапів: планування, реалізація, контроль та безпека. Безпеку пожежника-рятувальника визначаємо як рівень захисту, за якого ризик виникнення фізичних, біологічних, соціальних або матеріальних збитків не перевищує прийнятих за експертною оцінкою допустимих значень. Таке визначення достатньо близьке за змістом до загальної термінології, рекомендованої у стандартах ISO. У стандартах наголошено, що безпека у сфері стандартизації продукції і процесів впроваджена з метою зведення ризику здоров'я працівника і довкілля до прийнятого рівня [1].

Технічне регулювання якості засобів індивідуального захисту пожежника-рятувальника, в даному випадку захисне взуття забезпечується національним законодавством та міжнародними актами ратифікованими між Україною та Європейським Союзом [2-3].

Створення безпечних умов праці та реалізація кращих світових практик безпеки, гігієни праці неможливе без проектування, виготовлення і впровадження якісно нових різновидів захисного взуття. Не маючи наукового обґрунтування важко розширити асортимент спеціального взуття для пожежно-рятувальних підрозділів, потреба в якому постійно зростає.

Актуальність розробки захисного взуття різної спрямованості видається беззаперечною і підтвердженням того є статистичні дані про рівень травматизму і смертність пожежників-рятувальників.

Захисне взуття, яке пропонують на сучасному ринку не завжди відповідає вимогам, що висувають до них. Пожежники-рятувальники, які забезпечені захисним взуттям низької якості не захищені в повній мірі і як наслідок може бути нещасний випадок.

Перелік можливих аварій, катастроф техногенного та природного характеру, для ліквідації яких залучаються підрозділи пожежно-рятувальної служби, значно розширився. Однозначно, що при цьому суттєво збільшився і перелік небезпечних та шкідливих факторів. Різноманітність робіт, які виконує пожежник-рятувальник у режимі надзвичайної ситуації, передбачає забезпечення його надійним та ефективним захисним взуттям, а саме таким, яке здатне захистити від механічних, теплових та кліматичних впливів [4].

Такі вимоги до виробу передбачені в стандарті ДСТУ 4446:2005[5] Взуття пожежника захисне. Загальні технічні вимоги та методи випробовування, розробленому фахівцями Українського НДІ пожежної безпеки та Львівського державного університету безпеки життєдіяльності. Загальні технічні вимоги ДСТУ 4446:2005 узгоджуються із загальними вимогами, які застосовуються до всіх засобів індивідуального захисту (ЗІЗ), Директиви ЄС 89/686/ЄЕС на засоби індивідуального захисту.

Висновки. Виявлено, що існуюче захисне вітчизняне взуття не витримує встановленого терміну експлуатації з різних причин, не забезпечує належного адекватного захисту пожежників-рятувальників від задекларованих видів небезпек, не повністю відповідає конкретному рівню висунутих до нього вимог, створює додаткові фактори ризику, не завжди забезпечує реалізацію робіт, які виконує пожежник-рятувальник у режимі надзвичайної ситуації, а також має невиправдано високу вартість.

Відсутність у супровідних нормативно-технічних документах обґрунтованої інформації про термін використання захисного взуття, недостатність високоточної приладолабораторної бази, застаріла антропометрична інформаційна база, тенденція до суттєвого зменшення вітчизняного ринку захисних матеріалів свідчать про наявність проблемного питання наукового характеру.

Ключові слова: *нормативне забезпечення, якість, захисного взуття, пожежно-рятувальні підрозділи.*

ЛІТЕРАТУРА

1. Остапенко Н.В. Розвиток наукових основ дизайн-проекування захисного одягу з використанням принципів трансформації: дис. ...д-ра техн. наук: 05.18.19/Остапенко Наталія Валентинівна; Київський національний ун-т технологій та дизайну. – К., 2017. – 448 с.
2. Законодавство України. [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів від 27 серпня 2008 р. №761 про Затвердження Технічного регламенту засобів індивідуального захисту відповідно до статті 14 Закону України «Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності» (3164-15). Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/761-2008>.
3. ДСТУ EN ISO 20344:2016 Засоби індивідуального захисту. Методи випробування взуття (EN ISO 20344:2011, IDT; ISO 20344:2011, IDT) – [Чинний від 2017-10-01]. – К. : Держстандарт України, 2017.
4. Взуття пожежника захисне. Загальні технічні вимоги та методи випробовування, ДСТУ 4446:2005. Болібрух Б., Клим'юк М., Кухарішин С., Обрізан В., Присяжнюк В., Чеповський В. К. :Держспоживстандарт України. – 2006. 19 с.
5. Скідан В.В. Формування вимог до захисного взуття відповідно до ДСТУ 4446:2005 та директиви ЄС 89/686/ЄЕС. В.В. Скідан, О.О. Романюк // Мехатронні системи: інновації та інжиніринг: Міжнар. наук.- практ. конф., 12 червня 2017р.: Київ: МОН, 2017. – с. 179-181.